

СТАНОВИЩЕ

относно

Дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „доктор“ на тема: „Ранна кариесна диагностика и поправка на обтурации при минимално инвазивно лечение на зъбния кариес“

Автор: Д-р Радостина Лозанова Анастасова

Докторска програма: Терапевтична стоматология (03.03.01)

Форма на докторантура: самостоятелна

Научни ръководители: проф. д-р Владимир Панов, дмн

доц. инж. Цанка Дикова, дт

Изготвил: проф. д-р Нешка Манчорова-Велева, дм

Научна специалност: Оперативно зъболечение и ендодонтия

Институция: Катедра по Оперативно зъболечение и ендодонтия,

Факултет по дентална медицина, Медицински университет – Пловдив

Вътрешен член на научно жури със Заповед № Р-109-221/26.04.2018 г.

Пощенски адрес: гр. Пловдив, бул. „Христо Ботев“ №3, Факултет по Дентална медицина. Катедра по Оперативно зъболечение и ендодонтия, ет.3. ст. 507

Електронен адрес: neshkamanchorova@gmail.com

Телефони: 0888 853 942, сл. 602- 678

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представените от докторантката документи са в съответствие с посочените изисквания в Правилника на МУ – Варна.

Кратки биографични данни и кариерен профил

Д-р Радостина Лозанова Анастасова е родена на 25.01.1980 год. в гр. Сандански. Завършва средно специално образование през 1998 год., ТГТ ”Проф.д-р Асен Златаров” в гр.Петрич. Висшето си образование получава през 2006 година в МУ – София, като магистър по стоматология. От 25.02.2009 до сега е асистент в МУ-Варна, ФДМ, катедра ”Консервативно зъболечение и орална патология”. Владее английски език – писмено и говоримо. Има техническа компютърна компетентност.

Д-р Анастасова участва във финансиран научен проект на тема: „Изследване на поправки на обтурации като част от минимално инвазивно лечение на зъбния кариес“ от 2016 година, съобразно договор за безвъзмездна финансова помощ на научноизследователски проекти в приоритетните области на Фонд „Наука“ ма МУ-Варна.

Актуалност на тематиката

Минимално инвазивното лечение (МИЛ) е концепция, станала неделима част от съвременната дентална медицина, като едно от най-честите ѝ приложения е за лечението на зъбния кариес.

Развитието на денталната наука и в частност кариесологията в последните 30 години е свързано с голям технологичен напредък при апаратите за диагностика на кариес, което позволява своевременно, бързо, точно, а в някои случаи и по-безопасно диагностициране на кариес. Въпреки това, няма метод или средство, които приложени самостоятелно да са достатъчно ефикасни.

Диагностицирането на кариеса в много ранен стадий и последващото лечение с неоперативни средства е идеален вариант, който напълно описва същността на минимално инвазивното лечение. Доста често обаче, заболяването се открива на един по-напреднал етап, когато не може да се осъществи лечение единствено с неинвазивни средства. В такива случаи използването на високоенергийни лазери, химио-механично почистване, въздушна абразия, озон, фотоактивирана дезинфекция, адхезивни материали, атравматична ресторативна терапия (АРТ), инфилтрационни техники като средства при препариране и obtуриране на кавитетите, прави възможно прилагането на МИЛ.

Адхезивните материали и техники допринасят съществено и за прилагането на минимално инвазивни подходи при лечение на вторичен кариес и дефектни възстановявания. Поправката на obtурации и клиничните решения за обема на репаратурата са често дискутирани в ежедневната работа на лекарите по дентална медицина.

Посочените нерешени проблеми дават основание за поставяне на целта и задачите на настоящия дисертационен труд и го определят като актуален.

Познаване на проблема

Дисертационният труд съдържа 151 стандартни страници и е онагледен с 20 таблици и 74 фигури. Библиографията се състои от 186 източника, от които 17 на кирилица и 169 на латиница. Изследванията от дисертационния труд са извършени в катедра по Консервативно зъболечение и орална патология при МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Литературен обзор

Литературния обзор е структуриран в 3 раздела с логично формулирани подраздели: 1) Ранна кариесна диагностика – конвенционални методи, оптични методи, електрокондуктивни методи; 2) Поправка на obtурации; 3) Минимално инвазивни подходи, техники и превенция – средства, прилагани за профилактика и за лечение на начален кариес, но без препарация на кавитет; АРТ; средства, прилагани за препариране на кавитет при минимално инвазивното лечение на кариес;

Представените и критично анализирани литературни данни дават възможност на докторанта да изведе нерешените проблеми: В България липсват сравнителни проучвания за възможностите на различни методи за ранна диагностика на зъбния кариес, изследване на честотата и качеството на поправяните обтуриации, както и параметрите за прилагане на поправка вместо цялостна смяна на обтуриации. Честотата на пациенти с вторичен кариес и непълноценна маргинална интеграция на обтуриациите в световната популация нараства. Лекарят по дентална медицина ежедневно е изправен пред предизвикателството да поправи или да подмени съществуващото възстановяване. Това налага задълбочена дискусия върху критериите за осъществяване на минимално-инвазивен или радикален подход при проблеми с маргиналаната адаптация, влошен цвят по границите на обтуриацията, частична загуба на материал или секундерен кариес. Изложените данни в литературния обзор дават основание докторантът да формулира целта на доктората и да обоснове използваните задачи.

Цел и задачи

Поставената цел е формулирана ясно: изследване на ефикасността на различни методи и средства за ранна кариесна диагностика и проучване на разпространението и качествата на поправяните обтуриации

Формулирани са 4 основни задачи, като задача 4 има две подзадачи: 1. Сравняване на възможностите на различни методи за ранна диагностика на оклузален и апроксимален кариес. Проучване съответствията между резултатите от изследване с DIAGNOdent rep (лазерно флуоресцентен метод), DIAGNOcam (DIFOTI оптичен метод), визуално тактилен преглед, рентгенов метод (конвенционална графия), оцветителен метод, микроскопско наблюдение; 2. Проучване на честотата и качеството на поправяните обтуриации в североизточна България (област Варна); 3. Проучване на честотата и параметри на прилагане на поправка вместо цялостна смяна на обтуриации; 4. Изследване на микропросмукване на поправяни обтуриации; 4.1. Изследване микрограпавост на повърхността на композитен материал, обработена по различни методи; 4.2. Изследване степента на микропросмукване на поправяни обтуриации. Формулираните задачи са достатъчни и умело избрани, за да реализират целта на доктората.

Изследователски материал

Изследователският материал е коректно подбран, анализиран и проследен, за да се получат достоверни резултати и изводи.

Методология

По първа задача, За оклузанен кариес са изследвани 60 екстрахирани човешки зъба и възрастни пациента суспектни за проксимални лезии. Приложени са методи като визуално

тактилен преглед, конвенционална рентгенова снимка, DIFOTI-метод, лазерна флуоресценция, оцветителен метод. Проучването за апроксимален кариес включва 38 възрастни пациента суспектни за апроксимални лезии на постоянни зъби без кавитация. Методите на работа включват: клинично изследване чрез визуална проверка на зъбите с дентален микроскоп LeicaM 320 с увеличение x6.4; ДИФОТИ изследване с DIAGNOcam; Рентгенографско изследване чрез техника „bite wing” в секторна снимка.

Обект на епидемиологичното изследване по задача 2 са 100 човека, мъже и жени на възраст между 18 и 80 години. Приложени са клинични методи: визуално тактилен преглед без увеличение; модифицирани критерии за оценка на obturации на Ryge-Cvar (USPHS); индекс за оценка на орално-хигиенния статус Simplified Debris Index (DIS) и Simplified Calculus Index (CI-S).

Задача 3 включва социологическо проучване включващо 71 лекари по дентална медицина от различни градове в България (София, Варна, Шумен) за честотата и качеството на поправяните obturации, както и параметрите на прилагане на поправка.

В задача 4 се изследва микрограпавост, като са използвани апарат за измерване на грапавост, апарат за въздушна абразия, дентален лазер, оптичен микроскоп на различни опитни модели.

Статистическата обработка на данните в настоящата разработка е осъществена с помощта на статистическия пакет SPSS 16 for Windows. За графичните изображения е използвана програмата Microsoft Excel.

Резултати и дискусия

Резултатите са статистически обработени, анализирани и интерпретирани правилно и задълбочено. Представените изводи са изведени логично, като обобщават най-значимите констатации. Това дава основание на **д-р Радостина Лозанова Анастасова** да изготви препоръка към лекарите по дентална медицина за избор на диагностични методи при начален оклузален и апроксимален кариес, както и протокол за работа при поправки на obturации.

Публикации

Д-р Радостина Лозанова Анастасова има 5 пълнотекстови научни публикации в наши и чуждестранни издания, които са свързани с темата на дисертационния й труд. В една статия Д-р Анастасова е първи автор. Изнася орални презентации и представя постери на 4 научни форуми у нас и в чужбина по темата на дисертацията.

Автореферат

Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията в 60 страници, като включва 14 таблици и 41 фигури.

Критични бележки и препоръки

Препоръчвам на д-р **Радостина Лозанова Анастасова** да публикува резултатите си в пълнотекстови списания с импакт фактор и да популяризира сред лекарите по дентална медицина в България резултатите и изводите от собствените си проучвания върху ранната диагностика, минимално-инвазивното лечение на начален кариес и протокола за поправка на обтурациите.

Пожелавам ѝ творчески устрем и да реализира придобития научен потенциал в хода на докторската програма.

Заклучение

Дисертационният труд на тема: **„Ранна кариесна диагностика и поправка на обтурации при минимално инвазивно лечение на зъбния кариес“** с автор д-р **Радостина Лозанова Анастасова** е актуална научна разработка със значение за денталната практика. Реализирана е чрез добре заложи задачи, които напълно изпълняват целта. Методологичната компетентност на д-р **Радостина Лозанова Анастасова** в съчетание с нейното трудолюбие и стремеж за успех я изграждат като перспективен изследовател и преподавател.

Дисертацията съответства напълно на критериите за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, съгласно Закона за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника на МУ – Варна. Това ми дава основание да дам положителна оценка на дисертационния труд и убедено предлагам на научното жури да присъди на д-р **Радостина Лозанова Анастасова** образователна и научна степен „ДОКТОР“ по научната специалност „Терапевтична стоматология, 03.03.01“.

08.06.2018
гр. Пловдив

Проф. Манчорова-Велева

